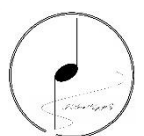

PROXECTO L.O.V.A.

CURSO DE FORMACIÓN

1.- Introducción

2.- Pulso

3.- Ritmo

4.- Melodía

5.- Harmonía

6.- Forma

1. INTRODUCCIÓN

A **música** é unha linguaxe que describe lugares, emocións, evoca recordos e moito máis. É unha expresión artística composta por catro elementos básicos: **pulso, ritmo, melodía e harmonía**, os cales, no seu conxunto, forman unha composición musical ou unha canción.

2. O PULSO

O **pulso** é o pilar fundamental do ritmo. Representa o **latido constante e regular** da música. Pode ser **simétrico**, como o *tic-tac* dun reloxo, ou **asimétrico**, con diferentes duracións entre os seus tempos (o que xera ritmos irregulares).

Representación gráfica do pulso:

Pulso simétrico: ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ●

Pulso asimétrico: ● ● — ● — ● — ● ● —

A Velocidade do Pulso (Tempo)

O pulso ten **infinitas posibilidades de velocidade**, dependendo do que se queira contar ou expresar.

- Un **pulso lento** emprégase para evocar recordos ou emocións profundas, como o amor, a dor ou a calma.
 - *Exemplo de pulso lento:* Recoméndase escoitar o “**Adagio for Strings**” de **Samuel Barber**. <https://www.youtube.com/watch?v=izQsgEOL450>
- Pola contra, un **pulso rápido** utilízase para provocar nerviosismo, frenesí ou acción.
 - *Exemplo de pulso rápido:* Recoméndase escoitar o “**Dies irae**” de **Giuseppe Verdi**. <https://www.youtube.com/watch?v=1LzBXe9--oM>

Función do Pulso

O pulso serve para **ordenar as ideas rítmico-melódicas**. Dentro de cada pulso, pódense tocar ou cantar diferentes sons con distintas duracións.

O compás é un número fraccionario que nos indica onde vai acentuado o pulso. Hai tres tipos de acentuación:

- **Compases Binarios:** Agrupan os pulsos de **dous en dous**. 2/4 e 6/8
- **Compases Ternarios:** Agrupan os pulsos de **tres en tres**. 3/4
- **Compases Cuaternarios:** Agrupan os pulsos de **catro en catro**. 4/4

3. O RITMO

O **ritmo** é a **enerxía e o movemento** da música. Podemos utilizar calquera elemento para xerar ritmos, sendo o corpo o medio máis directo: podemos crear música coas **palmas, os pés e a boca**.

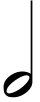
- *Recomendación:* Para apreciar o ritmo como elemento central, escoita a composición "**Clapping Music**" (1972) de Steve Reich.

<https://www.youtube.com/watch?v=YPU5XrmORCQ>

O ritmo é sinxelo nun plano **monorrítmico** (un só patrón), pero vólvese complexo ao combinalo con outros patróns, o que se coñece como **polirritmia**.

A Representación Gráfica

As **figuras musicais** son a representación gráfica do ritmo e cada unha indica unha duración específica do son. Os **silencios** tamén se representan graficamente, e cada figura musical ten o seu correspondente silencio.

DURACIÓN	4 TEMPOS (4 segundos)	2 TEMPOS (2 seg.)	1 TEMPO (1 seg.)	1/2 TEMPO (0,5 seg.)	1/4 TEMPO (0,25 seg.)
FIGURA DE NOTA					
FIGURA DE SILENCIO					

Unidades Rítmicas

Cando organizamos as **figuras musicais** arredor dun pulso, fórmanse as **unidades rítmicas** (os patróns).

Nota: Non é imprescindible coñecer as figuras para facer música. Só temos que prestar atención ás cancións que escoitamos, imitar patróns e mesmo atrevernos a variar eses patróns.

- *Recomendación:* Escoita unha canción popular, como "**Oh, Susana**", e tararea o seu ritmo só coa sílaba "na".

O Ritmo no Extremo

Déixoches o seguinte enlace onde o ritmo se leva a un nivel de complexidade e virtuosismo extremo:

<https://www.youtube.com/watch?v=K1Q9QgFyJjw>

4. A MELODÍA

A **melodía** é unha liña musical que transmite emocións, evoca recordos e pode potenciar a parte psicolóxica dun personaxe. A melodía é unha **simbiose de son e ritmo**, e é o elemento que máis facilmente recordamos da música. Crear unha boa melodía garante o éxito dunha peza.

Quen non recorda e tararea o *riff* de Deep Purple “**Smoke on the Water**”, o tema de “**Misión Imposible**”, “**Bohemian Rhapsody**”, a “**Para Elisa**” de Beethoven, etc.?

- *Recomendación:* Recomendo o seguinte enlace, onde explican a banda sonora de “**O Señor dos Aneis**”: <https://www.youtube.com/watch?v=y5LLHZf9ebU>

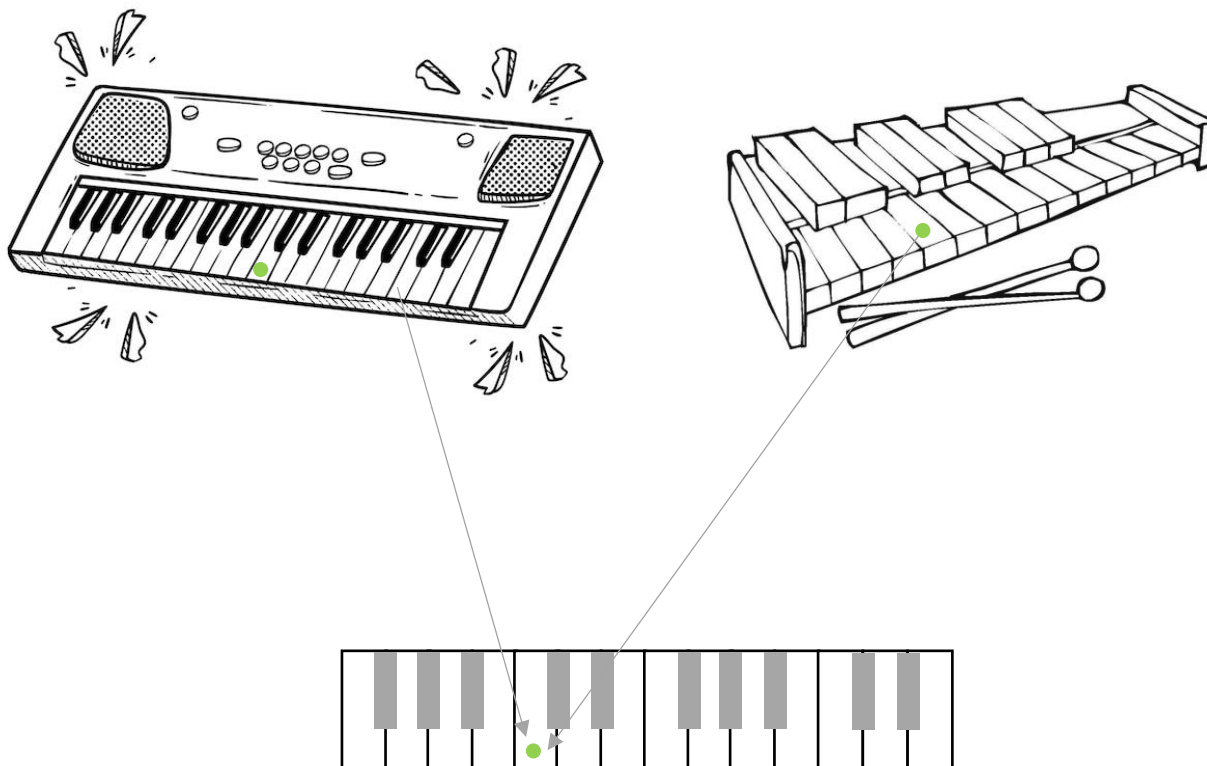
Creación de Melodías

Para facer unha melodía **non é imprescindible saber ler música**. Unha opción é creala coa voz, aínda que non é sinxelo, pois non todo o mundo sabe cantar e menos ser creativo.

No meu caso, invento unha melodía no piano e logo a tarareo coa voz se quero poñerlle letra.

Pódense utilizar **instrumentos melódicos** que non esixen un gran dominio técnico, como a **frauta doce**, a **melódica**, o **xilófono** ou o **piano**.

As placas dun xilófono e o teclado dun piano son iguais. Observa as seguintes figuras:

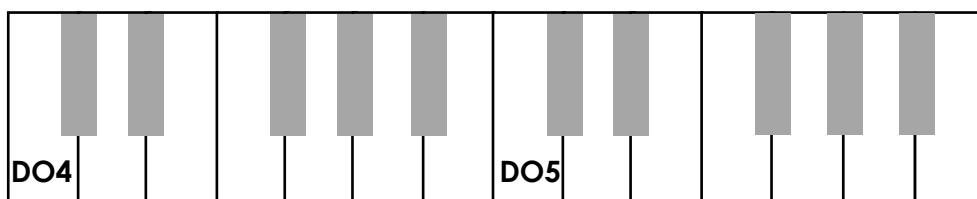
Como Crear unha Melodía no Xilófono ou no Piano

Para comezar, o primeiro é **poñerlle nome ás teclas**.

Observa a figura do teclado. A **nota DO** é a primeira nota que se aprende. A **escala de DO maior** ou **modo xónico** (que abrangue dende un DO ata o seguinte DO e utiliza só as teclas brancas, ou as placas inferiores no xilófono) é unha escala alegre que transmite emocións positivas. Pódese utilizar para definir personaxes **bos**, situacións de **celebración** e mesmo momentos **simpáticos**.

A Importancia dos Silencios

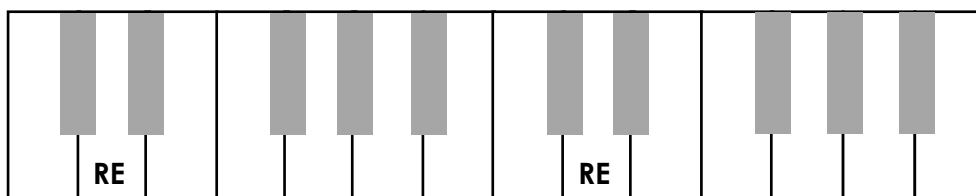
Son moi importantes os **silencios**, xa que debe haber **pausas** entre as ideas melódicas. A duración dos silencios é variable e depende da intención do compositor.

Leti t be, modo xónico: <https://www.youtube.com/watch?v=CGj85pVzRJs>

Escala de RE (Modo Dórico)

A **Escala de RE** é unha escala con carácter **triste e melancólico**. Adoita evocar **tempos antigos** e tamén recorda ao mundo celta de bosques e fadas.

Recomendación: Greensleeves por Loreena Mackennitt:

<https://www.youtube.com/watch?v=2yX8WLj2cFY>

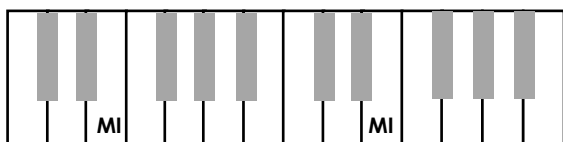
Outras Escalas

Escala (Modo)	Carácter e Expresión	Aplicación Típica
MI (Modo Frix)	Asociado a temas escuros , misteriosos e de tensión	ideal para representar personaxes malvados , situacións de pillería ou atmosferas demoniacas .
FA (Modo Lidio)	Sensación de fantasía e asombro . Evoca paisaxes idílicos .	Ideal para personaxes intelixentes ou situacións máxicas.
SOL (Modo Mixolidio)	Alegre e despreocupado . Produce a sensación de estar "nunha nube".	Axeitado para personaxes despistados ou momentos de lecer.
LA (Modo Eólico)	Tristeza e melancolía . Unha das escalas máis usadas no cine.	Moi presente en bandas sonoras como "Xogo de Tronos" ou "Piratas do Caribe" .
SI (Modo Locrio)	Sentimento extremo de tensión , maldade e tolemia .	Uso escaso, reservado para momentos de máxima conflictividade e inestabilidade.

A continuación a súa **situación** nun teclado e uns enlaces onde podedes escoitar canción famosas que utilizan esas escalas.

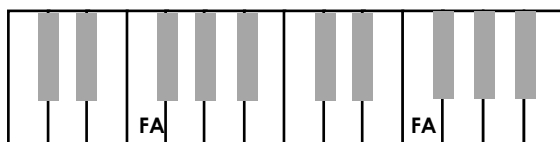
Modo Frixio:

https://www.youtube.com/watch?v=cwPg8gJq_Kw

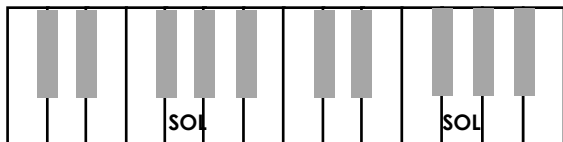
Modo Lidio:

<https://www.youtube.com/watch?v=h93U8jqg4E>

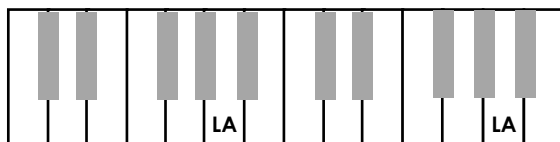
Modo Mixolidio:

<https://www.youtube.com/watch?v=-p8GXZcdrlk>

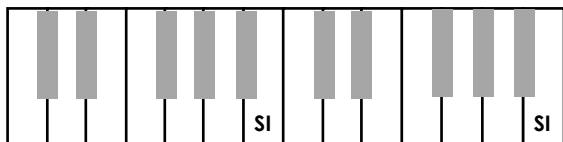
Modo Eólico:

<https://www.youtube.com/watch?v=6ukmjBSQY-c>

Modo Locrio:

<https://www.youtube.com/watch?v=GdOcXEEa9RY>

A Escala Pentatónica

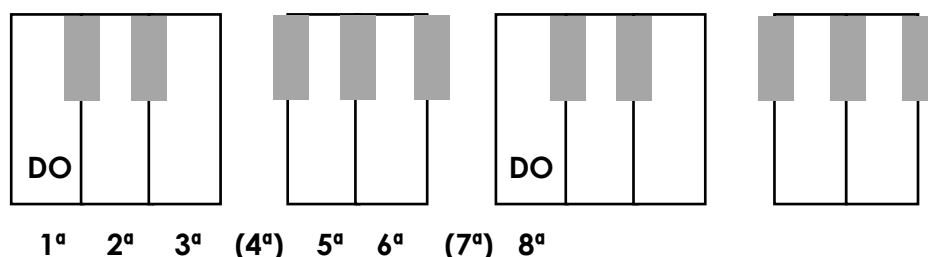
Esta escala corresponde as **teclas negras do piano** ou as **placas superiores do xilófono**, tamén aparece co nome de **escala pentatónica** (ou escala chinesa).

É unha escala que resulta **exótica** e moi **dinámica**. Ademais, é doada de assimilar e de utilizar para **improvisar**.

Tamén se pode tocar a **escala pentatónica** nas teclas brancas do piano (ou nas placas de abaixo do xilófono).

Neste caso, o único que tes que facer é **NON tocar as notas 4ª e 7ª** da escala maior (por exemplo, se empezas en DO, non toques o FA nin o SI).

O famoso riff do tema **Smoke On the Water** utiliza esta escala.

Enlace: <https://www.youtube.com/watch?v=Q2FzSBD5LE>

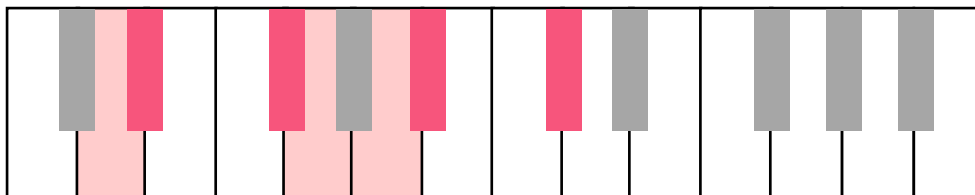
A Escala Árabe (Modo Exótico)

Outra escala que dá moito xogo e que ofrece grandes posibilidades é a **escala árabe** (tamén coñecida como *Modo Dobre Harmónico*).

Esta escala, co seu uso de **intervalos aumentados**, provoca emocións e atmosferas moi características:

- **Misterio e Exotismo:** Evoca inconfundiblemente os sons do **Oriente Medio**, dende as paisaxes desérticas ata os mercados de especias.
- **Melancolía e Paixón:** É ideal para momentos de **paixón intensa** ou para expresar unha **melancolía profunda e dramática**.

Tocar as notas coloreadas de cor rosa e rosa escuro.

O famoso tema que aparece na película de **Pulp Fiction** “Misirlou” utiliza esta escala.

Enlace: <https://www.youtube.com/watch?v=1hLIXrlpRe8>

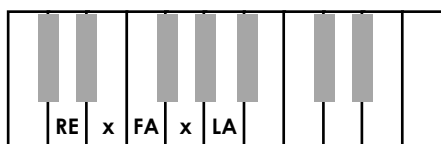
5. HARMONÍA

A harmonía ocúpase de organizar as notas dunha escala para formar **acordes**.

O método máis sinxelo é a **Formación de Aordes por Saltos**. Seguimolos seguintes pasos:

1. **Escolle unha nota fundamental da escala de DO** (por exemplo, **RE**). Pulsa a tecla correspondente a **RE**.
2. **Salta** a nota seguinte (MI) e pulsa a que vai a continuación, **FA**.
3. **Salta** de novo a nota seguinte (SOL) e pulsa **LA**.

Se pulsamos **RE**, **FA** e **LA** ao mesmo tempo, obtemos o **Acorde de RE menor**. O nome do acorde vén sempre dado pola **primeira nota** que pulsamos (a fundamental). Este proceso o podes facer desde calquera nota da escala que collas.

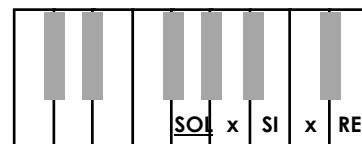
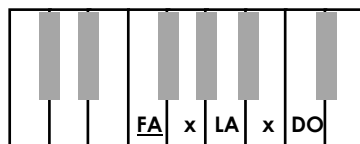
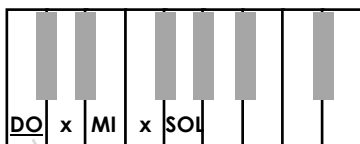
Estes acordes posúen un carácter emocional concreto, podendo ser **tristes** ou **alegres**.

Clasificación Emocional dos Aordes de DO Maior

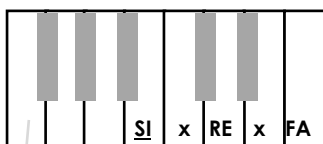
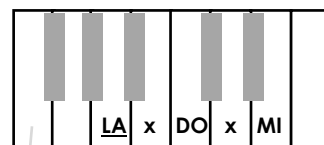
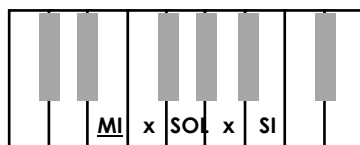
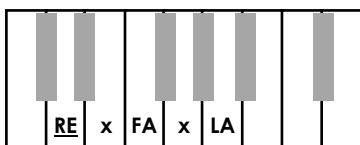
Na escala de **DO Maior**, que só utiliza teclas brancas, atopamos tres tipos de emocións primarias:

Grao da Escala	Acorde (Nome)	Emoción Típica	Carácter
I	Do Maior (C)	Alegre	Estable, luminoso, principal.
IV	Fa Maior (F)	Alegre	Plácido, repousante, míxico.

Grao da Escala	Acorde (Nome)	Emoción Típica	Carácter
V	Sol Maior (G)	Alegre	Tenso, con enerxía, terrenal.
II	Re menor (Dm)	Triste	Suave, melancólico.
III	Mi menor (Em)	Triste	Escuro, introspectivo.
VI	La menor (Am)	Triste	Melancólico, terno.
VII	Si diminuído (Bdim)	Tenso/Inestable	Locura, rabia.

A nota subraiada da nome ao acorde. Acorde de Do Maior.

Contamos dende a nota FA

Contamos dende a nota FA

Para comprender un pouco máis a relación acorde escala podeades ver o seguinte enlace:

<https://www.youtube.com/watch?v=p5ZqA6icSoc>

6. A FORMA: Estrutura Musical para L.O.V.A.

A forma refírese a como estruturar a música para contar a historia no proxecto.

Estratexias de Composición

1. Música de Introducción:

- Pode ser instrumental ou cantada, pero debe ter unha **melodía característica e pegadiza** (un motivo).
- Este motivo debe aparecer ao longo de toda a obra, podendo ser modificado en **velocidade** (máis lento ou máis rápido), **intensidade** (forte ou débil) e instrumentación para crear cohesión.

2. Caracterización de Personaxes (Leitmotiv):

- Asocia a cada personaxe unha **música específica**, utilizando instrumentos, ritmo e escalas acordes á súa psicoloxía.
- *Exemplo 1 (Persoa boa):* Ritmo moderado, escala alegre e matices medios.
- *Exemplo 2 (Persoa con coraxe):* Pulso rápido, ritmo movido, escala menor ou maior, e matices fortes.

3. Musicar Escenas Emotivas:

- Os momentos máis emotivos da obra deben levar música, e pode ser un bo recurso que sexan **cantados** para describir a intensidade da emoción.

4. Peche de Actos:

- Podes musicar os **fináis dos actos** utilizando a melodía de introdución, pero **deformándoa**. Por exemplo, se a melodía inicial é alegre, péchaa cunha escala triste, e viceversa.

5. Uso da Percusión:

- Os instrumentos de **percusión** son versátiles e impactantes. Pódense usar para crear **efectos sonoros** ou chamar a atención do público, por exemplo, un golpe forte de timbais pon en alerta. Son cómodos, os colexos están cheos de eles e son fáciles de interpretar.

6. Peche da Obra:

- Pechar o proxecto coa música de introdución da unidade, incluso variando algunha nota, escala, intensidade, instrumentación ou velocidade.

Consello final:

O verdadeiramente importante é **xogar e experimentar** cos instrumentos ou coa voz **libremente**, ata atopar algo que nos chame a atención e que nos emocione. Unha vez atopado, hai que **repetilo ata asimilalo** por completo.

Ninguén nos ensinou a falar: aprendemos escoitando e imitando; **a música funciona exactamente igual**.

Coa **repetición** constante e a **exploración** irán xurdindo por si soas cousas maravillosas. A clave é a práctica intuitiva.

Enlace: <https://www.youtube.com/watch?v=mHsV9yaw05M>

AMPLIACIÓN DE CONTIDO

- 1. O timbre**
- 2. A Intensidade**
- 3. A Duración**
- 4. A Altura**
- 5. A Emoción**
- 6. O Leitmotiv**
- 7. A Harmonía**
- 8. A forma musical**
- 9. Os xéneros musicais**
- 10. Tipos de Comezo Melódico**
- 11. Alteraciós**
- 12. Articulacións**

O timbre na música

1. Definición

O timbre é a "cor" ou "a voz" única que ten cada son, permitíndonos saber *quen ou* qué o está producindo.

2. A Pregunta Clave

Cando escoitamos música ou sons, o timbre responde a esta pregunta:

¿Quén está cantando ou tocando?

- Non é a nota que se toca (iso é a melodía).
- Non é a duración da nota (iso é o ritmo).
- É a **identidade** do son.

3. Exemplos prácticos (Analogías)

Instrumento / Voz	Timbre	¿Cómo o distinguimos?
A tu voz vs. a voz dun amigo	Timbres diferentes	Sabes quen é só por cómo soa, aínda que ambos digan a mesma palabra.
Unha trompeta 	Brillante, metálico, forte.	O material (metal) e a forma en que o aire vibra.
Unha flauta 	Suave, doce, aireado.	O material (madeira/metal) e a forma en que o aire é canalizado.
Un violín 	Vibrante, cálido, frotada.	A fricción do arco nas cordas.
Un piano 	Percutido, resoante.	O martillo golpeando a corda.

4. A Física detrás do Timbre (Información Extra)

O timbre prodúcese **polos harmónicos** (ou **harmónicos parciais**) que acompañan á nota principal.

- Cando un instrumento toca un Do, tamén produce, de forma moi suave, outras notas que lle dan o seu "sabor".
- O timbre é a **combinación desas notas secundarias** (os harmónicos) e a súa intensidade.

Conclusión:

O timbre é o que te permite pechar os ollos e distinguir se o son que escoitas provén dun **páxaro, unha persoa** ou **un tambor**, mesmo se todos fan a mesma nota (altura). É a **identidade sonora** do instrumento emisor.

A Intensidade do Son

1. Definición

A intensidade é o **volume** do son. Nos di se un son é **forte** o **suave**.

2. A Pregunta Clave

Cando falamos de intensidade, a pregunta que respondemos é:

¿Qué tan cerca ou qué tan lexos soa?

- Un son forte parece estar cerca e un suave parece estar lonxe.

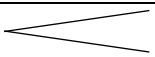
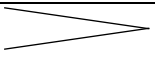
3. Termos musicais esenciais (Dinámica)

En música, usamos palabras italianas para indicar a intensidade ou volume:

Nome(Italiano)	Abreviatura	Significado Práctico	Símil de Voz
Pianissimo	pp	Moi suave, case un susurro.	Falar susurrando para que ninguén escoite.
Piano	p	Suave, tranquilo.	Falar en voz baixa nunha biblioteca.
Mezzopiano	mp	Medio suave.	Falar en voz normal , sen gritar.
Mezzoforte	mf	Medio forte.	Falar en voz alta para facerse escoitar.
Forte	f	Forte, enérxico.	Falar gritando ou dando unha orde.
Forte	ff	Moi forte, con moita forza.	Un grito moi potente ou un ruxido.

4. Cambios de Intensidade (Crescendo e Diminuendo)

A intensidade non sempre se mantén igual; pode cambiar gradualmente:

Término	Símbolo Visual	Significado Práctico
Crecemento		Ir aumentando o volume pouco a pouco.
Diminuendo		Ir diminuindo o volume pouco a pouco.

5. A Ciencia detrás da Intensidade (Extra)

A intensidade mide en **decibelios (dB)** e depende da **Amplitude** da onda sonora:

- **Son Forte:** A onda sonora é moi **alta** (grande amplitude).
- **Son Suave:** A onda sonora é moi **baixa** (pequena amplitude).

Conclusión:

A intensidade (ou dinámica) é como o **acelerador** dun coche: permitenos pasar dun volume de seusurro a un ruxido, e dá **emoción e expresión** á música.

A Duración do Son (Ritmo)

1. Definición

A duración é **canto tempo se sostén un son**. Nos di se un son é **longo** ou **curto**.

2. A Pregunta Clave

A duración é a base do **Ritmo** e responde a esta pregunta:

¿Cánto tempo ten que contar antes de tocar a seguinte nota?

3. Figuras musicais (Exemplos Prácticos)

En música, usamos as figuras para representar a duración. Tomemos o **Pulso** (o latido constante) como referencia, contando do 1 ao 4:

Figura Rítmica	Cómo se ve	Duración (en pulsos)	Exemplo Práctico (Aplauso)
Redonda		4 pulsos (la más longa)	Aplaudir unha vez e contar mentalmente: 1 - 2 - 3 - 4

Figura Rítmica	Cómo se ve	Duración (en pulsos)	Exemplo Práctico (Aplauso)
Blanca		2 pulsos	Aplaudir unha vez e contar mentalmente: 1 - 2
Negra		1 pulso	Aplaudir ao mesmo ritmo constante que o pulso: 1, 2, 3, 4
Corchea		1/2 pulso	Aplaudir dúas veces en cada pulso, dicindo: 1 e, 2 e...

4. O Silencio (A Duración do "Non Son")

Tan importante como o son é o **silencio**. O silencio tamén ten duración:

Silencio	Cómo se ve	Duración	O que facemos
Silencio de Negra		Dura 1 pulso.	Deixar de aplaudir ou tocar e esperar 1 pulso completo .

5. O Concepto Clave

A música é como unha cadea de tren:

- **O Ritmo** (a Duración) son os **vagóns**. Algúns son longos (redondas) e outros son moi curtos (corcheas).
- **O Pulso** é a **vía** por onde vai o tren (o latido constante).

Ao combinar os vagóns longos e curtos, creamos o patrón rítmico dunha canción.

A Altura do Son

1. Definición

A altura é o que nos di se un son é **agudo** (fino, alto) ou **grave** (grueso, baixo). É o que lle dá forma á **melodía**.

2. A Pregunta Clave

Cando falamos da altura, respondemos a esta pregunta:

¿O son vai cara a arriba o para abaixo?

- **Arriba** : Sons **agudos** (por exemplo, a voz dun bebé, o son dun flautín).
- **Abaixo** : Sons **graves** (por exemplo, a voz dun adulto, o son dun contraballo).

3. Exemplo Práctico (Escala e Melodía)

A altura organízase en **escalas** (como unha escaleira musical):

Concepto	Símil Práctico	Representación na Melodía
Escala	Unha escaleira que subeses e baixas.	Tocar notas de forma sucesiva: Do, Re, Mi , (subindo) Re, Do, Si... (baixando)
Intervalo	A distancia entre dous peldaños.	É o "salto" ou a distancia entre dúas ou máis notas. Do, Ré, Mi, Fa, Sol, La
Melodía	Unha persoa que sube e baixa a escaleira e que pode saltar os peldaños que queira.	A combinación de saltos e pasos en diferentes direccións. Do, Ré, Mi, Fa, Sol,

4. A Física detrás da Altura (Información Extra)

A altura débese á **Frecuencia** da onda sonora (a rapidez coa que vibra):

- **Son Agudo:** A onda vibra moi **rápido** (alta frecuencia). Pensa nun colibrí batendo as súas alas moi rápido.
- **Son Grave:** A onda vibra moi **lento** (baixa frecuencia). Pensa nun camión pasando lentamente.

Conclusión:

A **altura** é como a **voz** da música. Se a **duración** (ritmo) é o tempo no que falamos, a **altura** (melodía) é se o facemos con voz de ratón (agudo) ou de oso (grave).

♥ A Emoción na Música

1. Definición

A emoción é o **sentimento** que a música nos fai experimentar. A música é como unha linguaxe que fala directamente ao noso corazón sen usar palabras.

2. A Pregunta Clave

Cando escoitamos música, a emoción responde a esta pregunta:

¿Cómo me fai sentir? (¿Feliz, triste, tranquilo, con enerxía, asustado?)

3. Os catro elementos que Crean Emoción

A música manipula os catro elementos básicos do son para cambiar o que sentimos:

Elemento Musical	¿Cómo se relaciona coa Emoción?	Exemplo de Sentimento
Altura (Melodía)	Maior → Alegría, Felicidade. Menor → Tristeza, Misterio.	Se a melodía usa notas graves e lentas, pódese sentir solemne ou triste.
Duración (Ritmo)	A velocidade (pulso) e o patrón rítmico.	Un ritmo rápido con tambores fortes nos da enerxía ou tensión . Un ritmo lento nos da paz ou sono.
Intensidade (Volumen)	O volume xeral (suave ou forte).	Un volume pp (suave) xera intimidade ou misterio. Un volume ff (forte) xera forza ou enllo.
Timbre (cor)	Os instrumentos que tocan.	Cordas (violíns) poden sonar dulces e románticos. Metais (trompetas) son heroicos e fortes.

4. Dúas Contrastes de Emoción (O Eixe Principal)

Na música occidental, a maior parte da emoción xerese polo contraste entre dous grandes tipos de escala:

Elemento	Sentimento / Emoción	Símil Práctico
Modo Mayor	Felicidade, Alegría, Luz.	Un día soleado, unha sonrisa, unha festa.

Elemento	Sentimento / Emoción	Símil Práctico
Modo Menor	Tristeza, Melancolía, Misterio.	Un día chuvioso, un recordo, unha historia de pantasmas.

Conclusión:

A música non só se trata de notas, senón de **sentimentos**. Ao cambiar só unha nota de Maior a Menor, cambiamos a sonrisa por unha lágrima. A emoción é o **propósito** da música.

O Leitmotiv Musical

1. Definición

Un **Leitmotiv** (pronúnciase *lait-mo-tif*) é unha **melodía ou tema musical moi curto e pegadizo** que está **sempre** asociado a algo específico:

- Un **personaxe**.
- Un **lugar**.
- Unha **idea** ou **sentimento** (como o amor ou o perigo).

2. A Pregunta Clave

O leitmotiv é como a **canción de presentación** dalguén ou algo. Responde a esta pregunta:

¿Qué personaxe ou idea importante acaba de aparecer na historia?

3. Exemplo Práctico (Cine e Ópera)

Pensa nos Leitmotivs como a música que se te queda gravada e te fai pensar en algo concreto:

Leitmotiv famoso	¿A qué está asociado?	Emoción que xera
Darth Vader (de <i>Star Wars</i>)	O personaxe de Darth Vader e o mal.	Poder, ameaza, escuridade.
Tiburón (da película <i>Jaws</i>)	O perigo inminente e o ataque.	Tensión, suspense.
Superman	O héroe voando e a xustiza.	Heroísmo, esperanza, forza.

Cómo Funciona

O compositor usa o Leitmotiv como unha ferramenta para narrar:

1. **Aparece:** Cando ves ao personaxe (Darth Vader), oís o seu tema.
2. **Transfórmase:** Se o personaxe está **triste**, o compositor toca o Leitmotiv en modo **menor** (triste), ou varía o seu tempo volvéndoo máis lento. Varía o timbre substituíndoo os instrumentos de vento metal polos da familia da corda frotada, ou polo piano, etc.
3. **Recórdase:** Se a heroína pensa no seu amado, o compositor toca o Leitmotiv do amado, aínda que el non estea en escena!

Conclusión:

O Leitmotiv é unha **tarxeta de presentación musical**. Axuda á audiencia que se **vai recordar, identificar e sentir** ós personaxes ou ideas clave dunha historia, mesmo se non os están vendo.

A Harmonía Musical

1. Definición

A harmonía é cando **varias notas** de diferente altura **soan ao mesmo tempo** de forma organizada.

É o **acompañamento** ou o **fondo** que apoia á melodía principal, dándolle **profundidade e cor**.

2. A Pregunta Clave

Cando falamos de harmonía, a pregunta que respondemos é:

¿Qué pasa na música ademais da melodía principal? (¿Hai acordes? ¿Soan ben xuntos?)

3. Conceptos esenciais

Concepto	Definición Sencilla	Analxía Práctica
Melodía	Unha soa nota tras outra (a voz principal).	Como as escaleiras e ascensores dun edificio.
Armonía	Varias notas tocando á vez (o fondo).	As columnas e tabique que soportan toda a estrutura do edificio.

Concepto	Definición Sencilla	Analxía Práctica
Acorde	O elemento básico da harmonía. Tres ou máis notas tocando ao mesmo tempo.	Son ladrillos que se apilan un encima doutro formando estruturas máis complexas como os tabiques.
Consonancia	Os acordes que soen agradables e estables.	No salón da túa casa vendo unha película de amor .
Disonancia	Os acordes que soen tensos , inestables ou que necesitan resolverse.	No salón de tu casa vendo unha película de terror .

4. A Harmonía e a Emoción

A harmonía é a responsable de crear o **sentimento** máis profundo na música:

- **Acordes Maiores (Consonantes):** Usualmente crean un sentimento de **alegría, felicidade e estabilidade**.
- **Acordes Menores (Consonantes):** Usualmente crean un sentimento de **tristeza, melancolía e misterio**.
- **Acordes Disonantes:** Crean **tensión, conflito e drama** (común en bandas sonoras de películas de acción).

Conclusión:

A **Melodía** é o que tarareamos, pero a **Harmonía** é a **estrutura** que fai que esa melodía se sinta **completa**, xa sexa feliz, triste ou épica. A música necesita ambas: a liña que canta e o apoio que a sostén.

A forma musical (estrutura)

1. Definición

A forma musical é o **plano** ou a **estrutura** dunha canción. Nos di cómo se organizan as diferentes seccións da música (as partes que se repiten e as partes que cambian).

2. A Pregunta Clave

A forma responde a esta pregunta fundamental:

¿Qué partes da música repítense e qué partes son novas?

3. Elementos Clave da Estructura (A Linguaxe das Letras)

Para describir a forma, os músicos usan letras para identificar cada sección. Se unha sección se repite, íse usa a mesma letra!

Elemento	Letra	¿Cómo Suena?	Símil de un Conto
Tema principal	A	É a idea principal ou o tema central. Se toca primeiro.	O personaxe principal que aparece ao inicio.
Repetición	A A	A idea principal tócase dúas veces exactamente igual.	O personaxe principal fai a mesma cousa de novo.
Contraste	B	É unha nova idea musical ; o ritmo, a melodía ou a harmonía cambian.	Un novo personaxe ou un problema que aparece.
Retorno	A B A	Volver ao principio despois de ter tocado o contraste.	O personaxe principal resolve o problema e volve casa.

4. Exemplos de formas sinxelas

Case toda a música popular baséase nestes patróns:

Nome da forma	Patrón	Exemplo de Canción Sinxela
Binaria	A B	Dúas partes distintas que non regresan.
Ternaria	A B A	Un inicio, un contraste, e o regreso ao inicio.
Rondó	A B A C A D A...	O tema principal (A) sempre regresa entre seccións novas.

Conclusión:

A forma musical é a **orde**. Sen forma, a música sería un caos. É a arquitectura da canción que fai que nos sintamos cómodos e que podamos anticipar o que sucederá despois.

A abertura musical

1. Definición

A Obertura (ou *Overture*) é a **peza de música coa que empeza unha ópera, unha obra de teatro ou unha película**.

É como o **tráiler musical** ou a **introducción** que prepara o público para o que está a punto de ver.

2. A Pregunta Clave

Cando escoitamos unha Obertura, esta nos responde a dúas preguntas importantes:

1. **¿De qué vai la historia?** (¿É unha comedia, un drama, ou unha aventura?)
2. **¿Cales son as mellores cancións?** (Nos dá un adianto dos temas principais).

3. Función e estrutura

A Obertura ten dous traballos principais:

Función	Propósito Práctico	Símil de un Libro
Poner Ambiente	Fai que a audiencia se acomode e prepárase emocionalmente.	A portada e o prólogo do libro.
Adelantar Temas	Presenta os leitmotivs e as melodías clave que se escoitarán máis tarde na obra.	O autor te mostra as frases máis bonitas e os nomes dos personaxes.

Na Ópera

Nas óperas clásicas, a Obertura xeralmente non usa cantantes. É interpretada só pola **orquestra** mentres se sube o telón ou xusto antes.

No Cine

O concepto segue vivo. Pensa na música que soa durante os créditos iniciais de moitas películas clásicas: esa é a Obertura.

Conclusión:

A Obertura é o **abrebocas musical**. Nos dá unha probada das emocións (alegría, misterio, conflito) e das melodías que forman o corazón da historia.

Os xéneros musicais

1. Definición

Un xénero musical é unha **categoría** ou un "**tipo**" de música. É como a **receita** da canción, que nos di qué **ingredientes** (ritmos, instrumentos, emocións) usar.

2. A Pregunta Clave

Cando identificamos un xénero, respondemos a esta pregunta:

¿A qué tipo de "sabor" musical pertence esta canción? (¿É para bailar, para relaxarse, ou para unha festa ruidosa?)

3. Exemplos de Xéneros Comúns

Todos os xéneros usan os mesmos catro elementos (Ritmo, Melodía, Harmonía e Timbre), pero os combinan de maneira diferente.

Género Musical	Características Principais	Analogía de "Sabor"	Símil de Uso
Pop	Melodías moi pegadizas (fáceis de recordar) e ritmos sinxelos. Usa letras sobre amor o vida diaria.	Un xeado 🍷: Gusta a case todos e é fácil de consumir.	Música para a radio ou para cantar no coche.
Rock	Ritmos fortes, moita guitarra eléctrica 🎸 e unha batería potente. A menudo é ruidoso e rebelde.	Unha hamburguesa 🍔: Rápida, potente e chea de enerxía.	Música para concertos en vivo con moito salto .
Clásica	Usa orquestras grandes, instrumentos acústicos (violín, piano) e ten formas complexas (Oberturas, Sinfonías).	Unha cea formal 🍷: Sofisticada, con moitas partes e regras.	Música para estudar ou para unha obra de teatro elegante.
Jazz	Moi improvisado 🎷 usa ritmos complexos e sincopados. Os músicos "inventan" partes mentres tocan.	Un prato especial 🍷🔍: Non sabes cómo saberá, pero sempre é sorprendente.	Música para un ambiente elegante e para escoitar con atención.
Electrónica	Créase principalmente con ordenadores e sintetizadores. Ten ritmos moi repetitivos e fortes.	Un refresco 🍷: Artificial, moi enerxético e te fai vibrar.	Música para bailar nunha discoteca ou facer exercicio.

4. A importancia da clasificación

- **Identidade:** O xénero lle **dá identidade** á música.
- **Expectativa:** Cando dices "Vamos a escoitar Rock, xa sabes qué tipo de instrumentos e ritmo esperar.
- **Evolución:** Os xéneros sempre están cambiando e **mesturando** para crear novos sabores (por exemplo, Pop-Rock, Jazz Fusión).

Conclusión: Os xéneros son as **etiquetas** que poñemos á música. Son útiles para entender quen escoitar, pero o máis importante é se **te gusta** o sabor que ten a canción.

Tipos de Comezo Melódico

O comezo dunha melodía defínese por dónde empeza a primeira nota en relación co primeiro pulso forte do compás.

Tético (O Forte)

A melodía comeza xusto no primeiro pulso forte (o '1' do compás). Empeza sen esperas, cunha entrada directa e enérxica.

Unha atleta que arranca xusto cando soena o pistoletazo 🏁.

Anacrúsico (O Débil)

A melodía comeza antes do primeiro pulso forte, nun tempo débil, como unha "carreira" cara ao '1'. A primeira nota é unha pregunta ou unha preparación que anticipa o acento forte.

Unha atleta que toma impulso uns pasos antes da liña de meta 🏃.

Acéfalo (O en Silencio)

O primeiro pulso forte (o '1') é un silencio. A melodía comeza no segundo pulso ou posterior. Salta o primeiro pulso. A forza rítmica omítese, creando un efecto de sorpresa ou suspenso.

Unha atleta que se queda queixa no inicio e arrinca no segundo pistoletazo.

Alteracións Musicais

As alteracións son signos que se colocan diante das notas para **modificar a súa altura** (facelas máis graves ou máis agudas) dentro dun compás.

Existen tres principais:

1. **Sostido (#):**

- Sube a nota un **semitón** (o equivalente a unha tecla negra cara á dereita no piano).
- *Exemplo:* O **Do sostido** (Do#) é máis agudo que o Do natural.

2. Bemol (b):

- Baixa a nota un **semitón** (o equivalente a unha tecla negra cara á esquerda no piano).
- *Exemplo:* O **Si bemol** (Si $\flat$) é máis grave que o Si natural.

3. Becuadro (h):

- Anula o efecto do sostido ou do bemol, **deixando a nota no seu estado natural**.

Importante: A alteración só afecta a esa nota específica e só dura **o que resta do compás** no que aparece. Se queres que a alteración continúe no seguinte compás, debe escribirse de novo.

Articulacións Musicais

En música, as **articulacións** son signos ou indicacións que afectan a forma en que se produce un son, é dicir, como se **ataca**, **sostén** e **libera** cada nota ou grupo de notas. Son elementos cruciais para a expresión musical, xa que modifican o fraseo, o carácter e a cor dunha melodía ou pasaxe.

As articulacións escríbense xeralmente sobre ou debaixo das notas na partitura e son independentes da duración ou da altura da nota.

Aquí tes as articulacións máis comúns e o seu significado:

1. Legato (Ligado):

- **Signo:** Unha liña curva (ligadura de fraseo) colocada sobre ou debaixo dun grupo de notas.
- **Significado:** As notas deben tocarse de forma moi unida, sen interrupcións nin silencios entre elas, de xeito fluído e suave. Búscase unha transición continua dun son a outro.

2. Staccato (Destacado/Picado):

- **Signo:** Un pequeno punto colocado sobre ou debaixo da cabeza da nota.
- **Significado:** A nota debe acurtarse significativamente do seu valor orixinal e separarse claramente da seguinte, creando un son breve e despegado. Prodúcese un silencio breve despois de cada nota.

3. Staccatissimo:

- **Signo:** Un pequeno triángulo ou "cuña" apuntando cara arriba ou cara abaixo, colocado sobre ou debaixo da cabeza da nota.

- **Significado:** É unha versión máis extrema do staccato; a nota acúrtase ao máximo, facéndoa moi curta e nítida.

4. **Tenuto (Mantido):**

- **Signo:** Unha liña horizontal curta colocada sobre ou debaixo da cabeza da nota.
- **Significado:** A nota debe manterse polo seu valor completo (ou case), cun lixeiro énfase ou presión. Non é necesariamente un acento, senón máis ben unha indicación de soste o son sen cortalo. Pode interpretarse como un ataque suave pero firme e sostido.

5. **Marcato (Marcado):**

- **Signo:** Un acento vertical (como un ">") sobre ou debaixo da cabeza da nota.
- **Significado:** A nota debe tocarse cun ataque forte e decidido, destacándose claramente do resto. É un tipo de acento que subliña a nota.

6. **Acento:**

- **Signo:** Semellante ao marcato (un ">" ou un "v" máis ancho) ou, ás veces, un círculo enriba ou debaixo da nota.
- **Significado:** A nota debe executarse cun énfase dinámico (máis forte) respecto das notas circundantes. Non necesariamente acurta a nota como o staccato.

7. **Portato (Medio staccato/Non legato):**

- **Signo:** Puntos de staccato debaixo dunha ligadura de fraseo.
- **Significado:** As notas tócanse lixeiramente separadas, pero non tan curtas como un staccato. Hai un pequeno espazo entre elas, pero cunha conexión subxacente que as une. É máis suave que o staccato pero menos ligado que o legato.

Importancia das articulacións:

As articulacións son esenciais porque:

- **Definen o fraseo:** Axudan a organizar as ideas musicais en "frases" comprensibles.
- **Engaden emoción e carácter:** Unha mesma melodía pode soar alegre con staccatos e melancólica con legatos.
- **Clarifican a estrutura:** Resaltan puntos importantes ou separan seccións.
- **Dan cor e textura:** Contribúen á sonoridade xeral da obra.

Dominar as articulacións é fundamental para calquera músico, xa que permite comunicar a intención expresiva do compositor e darlle vida á música.

NOTAS